Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№11(57) 2025

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 11(57) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral Education

with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of Natalia Kalinovska

"Prospects and innovations of science"

(Series" Pedagogy ", Series" Psychology ", Series" Medicine ")

Issue № 11(57) 2025

Kyiv – 2025

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-11(57)

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2025**. №** 11(57) 2025**. С.** 3866

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

***Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від** 27.04.2023 **№** 491 **журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність** 222*

***Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від** 17.11.2025, **№** 6/11-25)*

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 *Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

Жукова Ірина Віталіївна — кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування, ДУ "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України",, лікар ФРМ (фізичної та реабілітаційної медицини) ДУ "Територіальне медичне об'єднання МВС України по Одеській області" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартєнєва Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України,почесний академік Національної академії педагогічних наук України , завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвожьджєвіч Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

11. Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
12. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
13. Гудзь Наталія Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технології ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
14. Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
15. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
16. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
17. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
18. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
19. Інжиєвська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
20. Іванська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
21. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інститут автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
22. Климус Тереза Миколаївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету "Львівська політехніка", завідувач сихівського відділення денного догляду Львівського міського центру соціальних послуг "Джерело" (Львів, Україна)
23. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
24. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
25. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
26. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
27. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
28. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
29. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інститут соціальних технологій Університет «Україна» (Хмельницький, Україна)
30. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
31. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
32. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
33. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
34. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
35. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
36. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
37. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
38. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
39. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
40. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
41. Мідельський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
42. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
43. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
44. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
45. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
46. Олійник Світлана Валентинівна - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
47. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна)
48. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
50. Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
51. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університет (Київ, Україна)
52. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
53. Трушкіна Наталія Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
54. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
55. Філіппова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біологіїНаціонального медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
56. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
57. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
58. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
59. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
60. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
61. Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2025
© Видавнича група «Наукові перспективи», 2025

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Dzhurylo A.P. 36
EUROPEAN PRIORITIES AND NATIONAL POLICIES ON THE INTEGRATION OF PRESCHOOL AND SCHOOL-AGE IMMIGRANT CHILDREN INTO THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE: A COMPREHENSIVE ANALYSIS OF GOVERNMENT APPROACHES AND INTEGRATION CHALLENGES

Hertsovska N., Raikhel A., Myholynets K., Starnychuk A. 50
RETHINKING LANGUAGE ASSESSMENT: THE INTEGRATION OF NEUROLANGUAGE COACHING (NLC) FOR TRANSFORMATIVE LEARNING IN THE ESP CONTEXT

Kotsyuba R.B., Hantimurov A.V. 62
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE DOCTORS IN THE PROCESS OF STUDYING LATIN AND MEDICAL TERMINOLOGY

Kravets S.V., Konkuliovskyi V.V. 70
TRAVEL SHOWS AS TRANSLATION TRAINING MATERIAL WITHIN LINGUOCULTURAL IERTS (INDIVIDUAL EDUCATIONAL-RESEARCH TASKS)

Mulesa O.Yu., Imre Yu.Yu., Kenherts S.S., Netse A.E. 81
FORMATION OF "GREEN" COMPETENCES OF FUTURE PHYSICS AND MATHEMATICS TEACHERS

Popova L.M., Loboda O.V. 92
FORMATION OF STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE USING TASK-BASED LANGUAGE TEACHING (TBLT)

Roskvas I.A. 108
MODERNISING FOREIGN LANGUAGE TRAINING FOR FUTURE AGRICULTURAL ENGINEERS: GLOBAL EXPERIENCE AND UKRAINIAN PERSPECTIVES

Serhiienko T.M., Shoptenko V.R., Lysenko O.A. 117
EFFECTIVENESS OF ONLINE PLATFORMS USING THROUGH THE PRISM OF THE PPP APPROACH IN TEACHING ENGLISH TO STUDENTS OF MILITARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

Smikh R.A. 125
PROFESSIONAL TRAINING OF CYBERSECURITY AND INFORMATION PROTECTION SPECIALIST: THE SUBSTANTIATION OF KEY CONCEPTS

Surkova K.V., Danylko O.H., Radul S.H. 138
FORMATION OF THE TRAINING TASKS COMPLEXITY FOR FUTURE REMOTE PILOTS OF UNMANNED AERIAL VEHICLES

Аксьонова К.В. 150
ГРОМАДОЦЕНТРИЧНИЙ ПІДХІД ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХНІХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ

Анушкевич В.І. 163
САМОРЕГУЛЯЦІЙНИЙ ПІДХІД У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З ПСИХОЛОГІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Баличева Н.В., Баличева А.С. 176
ВПЛИВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Барда С.І., Московець Л.П. 183
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ І ПСИХОЛОГІВ

Бачинська Н.А., Салата Г.В. 194
ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ В УКРАЇНІ: ШТРИХИ ДО ПРОБЛЕМИ

Бєляєв С.Б., Ткачова Н.О., Ткачов А.С. 206
ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ФАНДРАЙЗИНГУ

Білан В., Авраменко О. 218
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗМУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Білецька Г.А., Третько В.В., Карпанасюк В.В. 226
СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Бойко Я.А. 237
ОСОБЛИВОСТІ СТАЙНЕРІВСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ В ЦИФРОВУ ДОБУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бондаренко В.В., Вербовий В.П., Гузенко Є.В., Мазур І.М., Сатиров А.М. 250
ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЯК ЧИННИК ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Борис У.З. 262
УКРАЇНСЬКІ ДИТЯЧІ ЧАСОПИСИ ГАЛИЧИНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIX - ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ЯК ЗАСІБ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ

Бондаренко С.В., Пилипишин О.І., Машталір А.І. 278
КУРС «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ НЕПРОФІЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ІНТЕГРАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Бондаренко С.В., Пилипишин О.І., Машталір А.І. 287
РЕЛІГІЯ, МЕДИЦИНА ТА ДУХОВНІСТЬ: ІСТОРИЧНИЙ ШЛЯХ СПІВІСНУВАННЯ

Брюховецька І.В., Крючкова Ю.В., Виговська С.В. 299
АНАЛІЗ РОЛІ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ В СИСТЕМІ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вадзюк С.Н., Толокова Т.І. 308
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ НАУКОВО-МЕДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Варга Л.І., Липчанко-Ковачик О.В. 318
ІНТЕГРАЦІЯ КРАЇНОЗНАВЧОГО КОМПОНЕНТУ У ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТА ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Варецька О.В., Хаустова О.В. 328
ТЕОРІЯ САМОЕФЕКТИВНОСТІ АЛЬБЕРТА БАНДУРИ ЯК НАУКОВЕ ПІДҐРУНТЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

Васенко В.В. 341
ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО КЛАСТЕРУ

Васенко В.В. 354
ПРОБЛЕМА ЦИФРОВІЗАЦІЇ У МОДЕРНІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Василиків І.Б. 368
ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ У СТРУКТУРІ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ІНФОРМАТИКИ ТА ЇЇ РОЛЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

Васюк О.В., Маценко Л.М. 378
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Великдан Ю.В., Хищенко О.О., Пильтяй О.М. 389
АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕДІА ТА ІНТЕРНЕТ-ПЛАТФОРМ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Вилков С.В., Кушнірук С.А. 402
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Власенко Р.П., Поліщук К.М. 413
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Воровка М.І. 425
СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНЕ ТА ЕТИЧНЕ НАВЧАННЯ В СИСИТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЬСТВА: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Гаврилюк С.М., Скрипник Н.І. 435
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Гевко О., Ліба О.М. 444
ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЧЕРЕЗ МІЖСУБ'ЄКТНУ ПАРТНЕРСЬКУ ВЗАЄМОДІЮ: ВІД ДОШКІЛЛЯ ДО ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Горват М.В., Брижак Н.Ю., Кузьма-Качур М.І. 460
КРАЄЗНАВСТВО ЯК ПРОСТІР ВИХОВНИХ ІННОВАЦІЙ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ: ВІД ТРАДИЦІЙНОЇ ЕКСКУРСІЇ ДО ЦИФРОВОЇ ПОДОРОЖІ

Гордійчук Я.А. 472
ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ МОДЕЛІ

Гуменюк В.В. 482
ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТРЕНІНГУ З РОЗВИТКУ ПАЦІЄНТООРІЄНТОВАНИХ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Демченко І.І., Григоренко Т.В., Тверезовська Н.Т. 492
ЗАСТОСУВАННЯ ЧАТ-БОТІВ ІЗ ШІ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Дика Н.М., Глазова О.П. 505
ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Діхтяр С.М. 515
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ГІДРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ НА ДОВКІЛЛЯ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ

Дубик Л.В. 525
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ГІНЕКОЛОГІЇ

Єрічева Т.Ю., Горденко С.І., Варивода К.С., Палієнко О.А. 533
МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ БЕЗПЕКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Заболотна А.В., Поліщук Т.В., Манзій О.П., Гедзик К.В. 544
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ AR-ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ГЕНЕТИКИ

Загребельний О.В. 552
КОМАНДОУТВОРЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЛІДЕРСТВА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Звєкова В.К. 562
МЕТОДИКА РОБОТИ АСИСТЕНТА ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

Зіневич В.В. 571
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ МЕДІА-КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Злагодух Д.О. 578
ДИСКУСІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ

Зорочкіна Т.С., Литвин І.М., Здір Д.Р. 587
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА ДО СТВОРЕННЯ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Ільків А.В., Іванишин Г.Я., Лашків Т.В., Савчук Л.Д. 595
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ПРАКТИЧНОГО КОМПОНЕНТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ЛІНГВІСТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

Кашина Г.С., Самойленко О.О., Бацуровська І.В., Кутафін Ю.В. 608
ІНТЕГРАЦІЯ STEAM-ОСВІТИ І МЕДІАОСВІТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕЧНОГО ЦИФРОВОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Кирик О.О., Ніколенко О.І. 621
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ ДОМЕДИЧНІЙ ДОПОМОЗІ

Кірман В.К., Гапоненко К.М. 631
ПРОЄКТУВАННЯ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ ДО РОБОТІ У ПРЕДМЕТНОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Кіщук Н.В., Лукашенко М.П. 644
РОЗВИТОК ПОНЯТТЯ НАТУРАЛЬНОГО ЧИСЛА У ДІТЕЙ

Коберник О.М., Бірук Н.П. 656
СУЧАСНИЙ УРОК ТЕХНОЛОГІЙ : КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЦІЛІ ТА СТРУКТУРА

Козловський Ю.М., Прусак В.Ф., Рузяк Т.І. 671
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧА ДО ПРОЄКТУВАННЯ ДИЗАЙНУ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Конопляник О.В. 684
ВПЛИВ ІГРОВОЇ ВПРАВИ "КВАДРАТ" НА РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Котелянець Н.В., Котелянець Ю.С. 694
ХАРАКТЕРИСТИКИ ГРИ ЯК ДНК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Кучеренко А.А. 705
КОМПЕНСАЦІЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ З ІСТОРІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ: МЕТОДИЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ

Кочубей О.В., Душечкіна Н.Ю. 713
РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КЛАСИФІКАЦІЇ ХІМІЧНИХ РЕАКЦІЙ

Кузенко О.Й., Лопацький С.В., Юхимук В.П., Максимчук Л.П. 725
ВИКОРИСТАННЯ ДИТЯЧОГО ФУТБОЛУ В СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗКУЛЬТУРИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

Кучеренко А.А. 736
КОМПЕНСАЦІЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ З ІСТОРІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ: МЕТОДИЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ

Лахмотова Ю.В., Пономаренко В.В. 744
ПЕЙОРАТИВНА ЛЕКСИКА В СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Лебідь І.Ю., Максимчук А.О. 754
ВІДОБРАЖЕННЯ ІДЕЙ РОЗУМОВОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Левченко І.М., Бокшиц О.М., Каменська І.С., Литвин А.Ф. 767
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПРОФЕСІЙНА НАДІЙНІСТЬ» ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Лещенко І.Т. 777
ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ ПІД ЧАС СТУДІЮВАННЯ ДИСЦИПЛІН ПЕДАГОГІЧНОГО ЦИКЛУ

Литовченко В.П. 791
ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДЕФІЦИТУ УВАГИ У СТУДЕНТІВ: АДАПТАЦІЙНІ РІШЕННЯ

Логвиненко І.П. 803
БОТАНІЧНА ПРАКТИКА У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Логвиненко В.М. 813
МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Лунгол О.М., Габорець О.А. 823
ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Малишевська Г.І., Яніцька Л.В., Єжель І.М., Прадій Т.П. 832
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО МОТИВАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ І6 ТЕХНОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ

Мариківська Г.А., Будянська В.А. 845
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

Мартиненко С.М., Бричок О.В. 862
ВЗАЄМОДІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ІЗ УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Матвієнко О.В. 875
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ПРИ ФОРМУВАННІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Матвієнко О.В., Ян Цзінвень 891
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Матвійчук О.Є., Пономаренко Л.О., Павленко Т.С. 909
БІБЛІОТЕКА ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Маценко Л.М., Лепеха О.Б. 921
ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Михайлова А.Г., Яніцька Л.В. 931
ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МОЛЕКУЛЯРНОЇ БІОЛОГІЇ

Михальченко Н.В. 944
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОЗВИТКУ РЕФЛЕКСІЇ ДІТЕЙ: ПЕДАГОГІЧНА РЕФЛЕКСІЯ ТА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я

Моргунова Н.С. 957
ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЧАТ-БОТІВ У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Мурачев Ю.Є. 696
КАТЕГОРІЯ «МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ФАХІВЦЯ» В МІЖДИСЦИПЛІНАРНОМУ ДИСКУРСІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

Невмержицька О.В. 980
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Новоселецька І.Е. 988
МУЗИЧНО-РИТМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЕМОЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ

Олешко Д.О., Паланицький М.В., Шерстньов В.І. 997
ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ У ПРИКОРДОННИКІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

П'єх Р.М. 1011
РИСУНОК ЯК ІНСТРУМЕНТ У СУЧАСНОМУ ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

Паніна Л.А., Крамаренко І.С., Веремчук А.П. 1022
ГІБРИДНЕ НАВЧАННЯ: ПЕДАГОГІЧНІ МОДЕЛІ ПОЄДНАННЯ ОНЛАЙН І ОФЛАЙН ФОРМАТІВ

Пашко К.О., Лотоцька О.В., Крицька Г.А., Лотоцький В.В. 1041
ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ САНІТАРНОГО НАГЛЯДУ І МЕДИЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВОДОПОСТАЧАННЯМ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЗСУ В СТАЦІОНАРНИХ УМОВАХ, ПІД ЧАС ПОЛЬОВОГО РОЗМІЩЕННЯ ТА В УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ» ПРИ ВИВЧЕННІ ВІЙСЬКОВОЇ ГІГІЄНИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І. Я. ГОБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ

Петрик К.Ю., Смолка А.Г. 1053
CLIL-ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Петров С.Ю. 1064
АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ФЕНОМЕН: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ФУНКЦІЇ

Пилипишин О.І., Сопель В.В., Мельникова К.М. 1074
ЕТИКО-КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ В УПРАВЛІННІ КОНФЛІКТНИМИ СИТУАЦІЯМИ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Пилипишин О.І., Сопель В.В., Мельникова К.М. 1085
СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД

Півень О.П., Поліщук В.В., Ткачук О.О. 1097
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ: РОЛЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Полякова Г.А. 1110
РОЗВИТОК АДАПТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗМІН

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

Поляковська О.О., Костюк С.С. 1124
РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ ЗАСОБАМИ ESP-КУРСУ

Пригалінська Т.Г. 1137
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Прилуцька Л.А., Семененко І.Є. 1145
ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Приходько С.О. 1156
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ЛІНГВІСТІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ПЕРЕКЛАДУ

Радченко О.М., Кондур О.С. 1169
АДАПТАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИХОВАННЯ ДО ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА: ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ

Родіна Н.В. 1178
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Рузяк Т.І., Наконечна М.В. 1187
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТЕКСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Савенко Л.П., Юрійчук Н.Д. 1198
ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ НАГОЛОШУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ ПЕДАГОГІЧНИХ І НЕПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Савченко Н.С. 1210
ЗАСОБИ РОЗВИТКУ МОВНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сахарова К.О., Любашевський І.А. 1223
ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ: ВИКЛИКИ, БАР'ЄРИ ТА ІНКОРПУРУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (НУШ)

Сергієнко Ю.М. 1237
ВПЛИВ ОКРЕМИХ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ НА КООРДИНАЦІЮ РУХІВ У ВПРАВАХ З НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

УДК 81’25:004:378.147(811.111)

https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-11(57)-237-249

Бойко Яків Анатолійович кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, https//orcid.org/0000-0003-2285-0543

ОСОБЛИВОСТІ СТАЙНЕРІВСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ В ЦИФРОВУ ДОБУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена комплексному осмисленню філософських і теоретичних засад перекладу в контексті сучасних гуманітарних студій, що поєднують герменевтичну, поетологічну, деконструктивістську та цифрову перспективи. Метою дослідження є виявлення способів, у яких цифрові технології трансформують розуміння перекладу як процесу інтерпретації, співтворчості та міжкультурної комунікації. Переклад розглядається не лише як відтворення тексту іншою мовою, а як динамічна подія смислотворення, що поєднує людину, текст і цифрове середовище.

У межах герменевтичного руху Джорджа Стайнера переклад постає як акт розуміння, у якому перекладач долає дистанцію між мовами, культурами й історичними контекстами. У цифрову добу герменевтична модель Стайнера набуває нових вимірів: інструменти корпусної лінгвістики, електронні словники, аналітичні платформи та системи гіпертекстового коментування допомагають створювати «цифрові герменевтичні простори», де процес інтерпретації стає колективним і відкритим. Таким чином, герменевтика інтегрується в цифрову гуманітаристику, поєднуючи філософію розуміння з технологічними інноваціями.

У герменевтичному підході Джорджа Стайнера процес перекладу можна описати через чотири ключові стадії, які сьогодні набувають нових вимірів у цифровому середовищі та закладах вищої освіти. Ініціативна довіра (initiative trust) передбачає готовність перекладача взаємодіяти з текстом оригіналу, водночас інтегруючи цифрові ресурси: електронні корпуси, онлайн-словники та інтерактивні платформи для колективної роботи над перекладом. Ця стадія формує основу для міжкультурного та міжмовного діалогу, де здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники не лише досліджують текст, а й активно беруть участь у його інтерпретації, створюючи навчальні «цифрові герменевтичні простори». Наступна фаза – агресія або проникнення (aggression / penetration) – передбачає глибокий аналіз структури оригінального тексту, де здобувачі вищої освіти опановують методи комп’ютерної лінгвістики, застосовують алгоритми машинного перекладу та інструменти постредагування, щоб

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

«проникнути» у сенс тексту та оцінити його потенціал у новому культурному середовищі.

Далі відбувається інкорпорація або втілення (incorporation / embodiment), під час якої сенс оригіналу інтегрується у мову перекладу, формуючи нові смислові та стилістичні структури. У контексті університетського освітнього процесу це означає поєднання традиційних методів аналізу з цифровими технологіями: гіпертекстові коментарі, колаборативні онлайн-платформи та інтерактивні навчальні середовища сприяють колективному збагаченню перекладу та розширюють професійні навички здобувачів вищої освіти. Завершальна стадія – компенсація або відшкодування (compensation / restitution) – полягає у відновленні балансу між втратами та здобутками процесу перекладу, зокрема у цифровому просторі. Перекладачі та здобувачі вищої освіти оцінюють, як технології впливають на смисл оригіналу, коригують автоматизовані результати та створюють нові знання, що збагачують як текст, так і академічну спільноту. Разом ці чотири стадії демонструють, як герменевтична модель Стайнера може інтегруватися у сучасну вищу освіту в цифрову добу, поєднуючи інтерпретацію, технології та етичну відповідальність.

Ключові слова: переклад; герменевтичний рух Джорджа Стайнера; цифрові технології; цифрові інструменти перекладу; штучний інтелект; вища освіта; англійська мова, здобувачі вищої освіти; міжкультурна комунікація.

Boyko Yakiv Anatoliyovych Candidate of Pedagogic Sciences, Docent, Associate Professor at the Department of English Language and its Teaching Methods, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, https//orcid.org/0000-0003-2285-0543

FEATURES OF STEINER'S TRANSLATION CONCEPT IN THE DIGITAL AGE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. This article is devoted to a comprehensive reflection on the philosophical and theoretical foundations of translation in the context of contemporary humanities studies, which integrate hermeneutic, poetological, deconstructivist, and digital perspectives. The purpose of the study is to identify ways in which digital technologies transform the understanding of translation as a process of interpretation, co-creation, and intercultural communication. Translation is considered not merely as the reproduction of a text in another language, but as a dynamic event of meaning-making that connects humans, texts, and digital environments.

Within the framework of George Steiner's hermeneutic approach, translation emerges as an act of understanding, in which the translator bridges the gap between languages, cultures, and historical contexts. In the digital age, Steiner's hermeneutic model acquires new dimensions: corpus linguistics tools, electronic dictionaries, analytical platforms, and hypertext annotation systems help create "digital hermeneutic

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

spaces," where the interpretation process becomes collective and open. Thus, hermeneutics integrates into digital humanities, combining the philosophy of understanding with technological innovations.

In Steiner's hermeneutic approach, the translation process can be described through four key stages, which today acquire new dimensions in digital humanities and higher education. Initiative trust involves the translator's readiness to engage with the source text while integrating digital resources such as electronic corpora, online dictionaries, and interactive collaborative platforms. This stage forms the foundation for intercultural and interlingual dialogue, where students and instructors not only study the text but actively participate in its interpretation, creating educational "digital hermeneutic spaces." The next phase – aggression or penetration – involves a deep analysis of the source text's structure, where students apply computational linguistics methods, machine translation algorithms, and post-editing tools to "penetrate" the meaning of the text and evaluate its potential in a new cultural context.

The subsequent stage, incorporation or embodiment, occurs when the meaning of the source text is integrated into the target language, forming new semantic and stylistic structures. In the context of university education, this implies combining traditional analytical methods with digital technologies: hypertext annotations, collaborative online platforms, and interactive learning environments promote collective enrichment of the translation and enhance students' professional skills. The final stage – compensation or restitution – involves restoring balance between the losses and gains of the translation process, especially in the digital space. Translators and higher education students assess how technologies affect the meaning of the source text, adjust automated results, and generate new knowledge that enriches both the text and the academic community. Collectively, these four stages demonstrate how Steiner's hermeneutic model can be integrated into modern higher education in the digital age, combining interpretation, technology, and ethical responsibility.

Keywords: translation; George Steiner's hermeneutic movement; digital technologies; digital translation tools; artificial intelligence; higher education; English language; higher education students; intercultural communication.

Постановка проблеми. Переклад традиційно розглядався як акт відтворення змісту тексту іншою мовою, проте сучасні гуманітарні студії пропонують ширший підхід, що включає філософські, культурні та технологічні аспекти. У світлі герменевтики Джорджа Стайнера переклад постає як процес розуміння, у якому перекладач долає відстань між мовами, культурами та історичними контекстами. Водночас цифрові технології та інтеграція штучного інтелекту створюють нові виклики для традиційного перекладознавства, змінюючи спосіб взаємодії людини з текстом.

Однією з ключових проблем є необхідність осмислення ролі цифрових інструментів у процесі перекладу. Машинні перекладачі, алгоритми постредагування та інші цифрові платформи змінюють природу роботи перекладача,

вводячи елемент співтворчості між людиною та технологією. Це ставить питання про баланс між автоматизацією і людським втручанням, а також про збереження культурної та семантичної цілісності тексту в цифровому середовищі.

Особливо актуальним є дослідження в академічній сфері, де здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники активно використовують цифрові ресурси для вивчення перекладу. Як інтегрувати герменевтичні принципи Стайнера у сучасні освітні практики, що включають електронні корпуси, онлайн-словники та колаборативні платформи, залишається відкритим питанням. Потреба у систематичному підході до поєднання традиційного перекладознавства з цифровими технологіями стає одним із центральних завдань дослідження.

Крім того, сучасна перекладознавча практика стикається з проблемою етичного використання алгоритмів. Процеси «агресії», інкорпорації та компенсації в цифровому перекладі потребують переосмислення у контексті взаємодії людини та штучного інтелекту. Це ставить завдання розробки методології, яка б поєднувала технологічні можливості з гуманістичною орієнтацією, забезпечуючи не лише ефективність перекладу, а й збереження міжкультурної чутливості та освітніх цінностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідність інтеграції цифрових технологій у навчання перекладу у вищій освіті підтверджується численними сучасними дослідженнями. Зокрема, G. Steiner (Дж. Стайнер), Z. Dörnyei (З. Дьорньєї), R. C. Gardner (Р. С. Ґарднер), M. H. Long (М. Г. Лонґ) та S. D. Krashen (С. Д. Крешен) підкреслюють, що поєднання традиційних герменевтичних методів і цифрових інструментів є ключовим для ефективного засвоєння перекладацьких навичок. Вони акцентують увагу на значенні мотивації, когнітивної підготовки та міжкультурного досвіду здобувачів вищої освіти, що дозволяє створювати умови для активної взаємодії з текстом і цифровим середовищем.

Ці дослідження зазначають, що цифрові інструменти, такі як електронні корпуси, онлайн-словники, системи машинного перекладу та платформи для колективної роботи, не лише полегшують процес перекладу, але й стимулюють критичне мислення та креативність здобувачів вищої освіти. J. House (Дж. Хаус) та A. Pym (А. Пім) також відзначають, що використання комп’ютерних технологій дозволяє здобувачам вищої освіти аналізувати багатомовні корпуси та оцінювати культурну специфіку текстів у реальному часі.

Дослідники звертають увагу на те, що цифрові технології дозволяють переносити герменевтичний досвід у віртуальне середовище, де здобувачі вищої освіти взаємодіють не лише з текстом, а й із колегами та алгоритмічними агентами. E. Gentzler (Е. Ґентцлер) та M. Tymoczko (М. Тимоцко) наголошують на тому, що така взаємодія формує новий тип освітньої мотивації, де прагнення до глибокого розуміння тексту поєднується з інтересом до цифрових технологій та інноваційних методик.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

Важливість інтеграції цифрових інструментів підкреслюють роботи сучасних авторів у сфері цифрових технологій та комп'ютерної герменевтики, таких як K. O'Hagan (К. О'Хаган) та F. Zanettin (Ф. Цанетті). Вони показують, що ефективне вивчення перекладу у закладах вищої освіти залежить від здатності здобувачів активно взаємодіяти з алгоритмічними агентами, оцінювати їхні пропозиції та збагачувати цифрову систему власними інтервенціями. Здобувачі вищої освіти, які активно включаються у цей процес, демонструють вищий рівень аналітичних та міжкультурних компетентностей.

Таким чином, сучасні дослідження підтверджують, що ефективне вивчення перекладу в цифрову добу потребує комплексного підходу, який поєднує традиційні герменевтичні моделі Стайнера з цифровими технологіями, мотиваційними стратегіями та міжкультурною освітою. Тільки за умови інтеграції цих компонентів здобувачі вищої освіти можуть досягати високих результатів у розвитку перекладацьких навичок та компетентностей у сфері міжкультурної комунікації.

Метою цієї статті є дослідженні стайнерівської концепції перекладу в цифрову добу та її застосуванні у закладах вищої освіти. Особлива увага приділяється взаємодії здобувачів вищої освіти та педагогів із цифровими інструментами для розвитку інтерпретаційних, міжкультурних та технологічних компетенцій.

Виклад основного матеріалу. Походження герменевтичного напряму перекладознавства безпосередньо пов'язують із німецькою романтичною філологією, насамперед із працями Фрідріха Шлейєрмахера, який розробив концепцію двох напрямів перекладу – «до автора» і «до читача». У XX столітті герменевтика зазнає філософського переосмислення в роботах Мартіна Гайдеґґера, який визначає розуміння як онтологічний спосіб буття людини у світі. У цьому контексті концепція перекладу Джорджа Стайнера, представлена у праці *After Babel* (*Після Вавилону*), постає як системна спроба поєднати філологічну традицію герменевтики з аналітичним описом мовних процесів.

Праця *After Babel*, уперше опублікована у 1975 році та перевидана у 1992 й 1998 роках, визначається самим автором як «перше системне дослідження теорії та процесів перекладу від XVIII століття». Джордж Стайнер пропонує герменевтичну модель, що розглядає переклад як універсальний механізм смислотворення, властивий будь-якому акту мовлення. Визначаючи герменевтичний підхід як «дослідження того, що означає розуміти усний або письмовий вислів, а також спробу пояснити цей процес у межах загальної моделі значення» [4, с. 249], він переносить проблему перекладу з площини технічної у площину онтологічну та когнітивну.

У «тоталізуючому» визначенні перекладу Джордж Стайнер розглядає всі процеси виражальної артикуляції та інтерпретативного сприйняття як перекладацькі, незалежно від того, чи йдеться про міжмовний, внутрішньомовний або інтерсеміотичний обмін. Саме ця ідея сьогодні знаходить емпіричне підтвердження у цифрових дослідженнях. Використання корпусних лінгвістичних систем

(наприклад, *Sketch Engine, AntConc, LancsBox*) дозволяє кількісно моделювати процеси семантичного перенесення між мовами, виявляючи закономірності, які Джордж Стайнер описував інтуїтивно.

Герменевтичне «читання» перекладу у цифрову добу в закладах вищої освіти також реалізується через інструменти семантичного картування та візуалізації смислових зв'язків (зокрема за допомогою *Gephi, Voyant Tools, InfraNodus*), що дозволяють простежити динаміку розгортання значення у текстах оригіналу та перекладу. Таким чином, «акт виявлення та привласнювального перенесення значення» [4, с. 312] набуває експериментальної вимірюваності у цифровому середовищі.

Парадигма «точного мистецтва», яку Джордж Стайнер протиставляє науковій систематизації, у сучасному контексті розширюється завдяки нейромережевим інструментам перекладу в закладах вищої освіти (наприклад, *DeepL, Google Neural Machine Translation, OpenAI Translator Models*). Їхня здатність імітувати процес інтерпретації через контекстуальні зв'язки демонструє нову форму герменевтичної взаємодії між людською інтенцією і машинною аналітикою.

Крім того, інтеграція електронних текстових архівів, анотаційних систем (*CATMA, Recogito*) і гіпертекстових коментарів створює нову інфраструктуру для герменевтичного аналізу перекладу. У таких середовищах перекладач чи здобувач вищої освіти стає учасником багаторівневої цифрової інтерпретаційної мережі, де кожна правка, варіант або лексичне рішення фіксується, аналізується і може бути відтворене у порівняльній динаміці.

Герменевтика Джорджа Стайнера, попри свій гуманітарний характер, демонструє високу адаптивність до цифрової методології. Вона перетворюється з теоретичного конструкту на емпірично перевірювану модель, у межах якої цифрові технології виступають не лише інструментом аналізу, а й засобом розширення самої природи перекладацького розуміння. Центральне місце у його концепції займає герменевтичний рух (*hermeneutic motion*), який складається з чотирьох послідовних фаз:

1. Ініціативна довіра (*initiative trust*);
2. Агресія або проникнення (*aggression / penetration*);
3. Інкорпорація або втілення (*incorporation / embodiment*);
4. Компенсація або відшкодування (*compensation / restitution*).

Основний зміст кожної з них можна подати так:

Першим етапом перекладацького процесу, за Джорджем Стайнером, є «інвестиція віри» (*investment of faith*) – переконання, що в тексті оригіналу (*source text, ST)* закладено певний зміст, який піддається інтерпретації та передачі іншою мовою. Така довіра відображає універсальну людську схильність символічно осмислювати реальність. Перекладач чи здобувач вищої освіти, здійснюючи початковий акт довіри, виходить із припущення, що текст оригіналу репрезентує цілісну смислову структуру, здатну до міжмовної реконструкції.

Водночас, як застерігає Джордж Стайнер, ця «ініціативна довіра» передбачає ризик двох крайнощів. По-перше, текст може сприйматися як «усе»,

коли, подібно до середньовічних перекладачів і тлумачів Біблії, перекладач наділяє його абсолютним змістом, утрачаючи критичну дистанцію. По-друге, як «ніщо», коли форма та зміст настільки нерозривно пов'язані, що будь-яка спроба перекладу стає семантично хибною або навіть неможливою.

У цьому контексті особливої ваги набувають сучасні цифрові інструменти перекладу (наприклад, *DeepL, Google Translate, Trados Studio, CAT-tools*), які моделюють процес «ініціативної довіри» у цифровому середовищі. Такі інструменти формально припускають наявність передаваного змісту в тексті, однак демонструють межі алгоритмічного розуміння: нейронні мережі здійснюють статистичне відтворення смислів, але не завжди здатні вловити культурні, символічні чи ідіоматичні нюанси, на яких наголошує Джордж Стайнер. Таким чином, ініціативна довіра у цифрову добу трансформується у взаємодію між людською інтерпретацією та алгоритмічною обробкою значень, що актуалізує питання меж машинного розуміння й відповідальності перекладача за остаточний сенс.

Друга фаза перекладацького процесу, за Джорджем Стайнером, характеризується як «інкурсивний, екстрактивний, інвазивний акт» – етап, коли перекладач чи здобувач вищої освіти активно проникає у внутрішню структуру оригінального тексту з метою вилучення та присвоєння його смислу. Спираючись на герменевтику Мартіна Гайдеґґера, Джордж Стайнер описує розуміння як акт привласнення (*appropriative act*), який водночас є інтелектуальним насильством над текстом.

Аналогічно до відомої метафори Святого Єроніма, який порівнював переклад із приведенням автора в дім перекладача як полоненого, Джордж Стайнер пропонує образ «відкритого кар'єру», звідки перекладач «видобуває» смисл: «Перекладач вторгається, видобуває і приносить здобич додому. Подібно до відкритого кар'єру, залишеного шрамом у ландшафті» [4, с. 314].

Учений наголошує, що деякі тексти або жанри вичерпуються численними перекладами – їхні можливі смисли вже «видобуто» – тоді як інші існують переважно у своїх перекладених версіях, утративши оригінальну форму (як приклад наводяться переклади Рільке сонетів Луїзи Лабе).

З позиції сучасного перекладознавства ця фаза агресії може бути осмислена через призму цифрового видобування тексту та обробки природної мови (*NLP*). У цифрову епоху процес «видобування» значення набуває алгоритмічного виміру: машинні перекладачі та системи на основі нейронного машинного перекладу здійснюють глибинний синтаксичний і семантичний аналіз тексту, «проникаючи» в його структуру для відтворення у цільовій мові. Проте, подібно до концепції Джорджа Стайнера, така «технологічна агресія» має і етичний аспект: алгоритми ризикують впроваджувати семантичний редукціонізм, знецінюючи культурну та ідіоматичну унікальність оригінального твору. Тому важливо поєднувати алгоритмічну точність із критичною увагою перекладача, щоб зберегти багатство смислу й культурну специфіку тексту.

Водночас критика метафори «проникнення», висловлена феміністичними дослідницями, залишається актуальною і в контексті цифрових практик. Сучасні теоретики перекладу, спираючись на критичну цифрову гуманітаристику, пропонують переосмислювати цю фазу не як акт насильницького «захоплення» смислу, а як етичну співпрацю між людиною та алгоритмом у процесі створення міжкультурного значення.

Третій етап герменевтичного процесу за Джорджем Стайнером – це інкорпорація або втілення значення тексту оригіналу в мовно-культурну систему перекладу (*target language, TL*). На цьому етапі зміст вихідного тексту не лише передається іншою мовою, а й асимілюється нею, входячи у взаємодію з її уже наявними структурами, нормами та смисловими полями. Залежно від ступеня адаптації, цей процес може відбуватися між двома полюсами: повна доместикація (*complete domestication*), коли переклад повністю інтегрується у літературний та культурний канон мови перекладу, а також збереження чужості (*persistent foreignness*), коли текст зберігає статус «інородного тіла» в новій культурі, нагадуючи про своє інше походження.

Ключова теза Джорджа Стайнера полягає в тому, що імпорт значення з іншої мовної системи потенційно має трансформативний ефект: він може не лише збагачувати, а й дестабілізувати внутрішню структуру мови перекладу [4, с. 315]. У цьому процесі Джордж Стайнер вбачає діалектичну напругу між сакраментальним прийняттям – актом культурного збагачення, – і інфекцією – загрозою, яка викликає опір та реакцію відторгнення. Так, наприклад, європейський романтизм, за Джорджем Стайнером, «відкинув інфекцію» французького класицизму XVIII століття, що ілюструє типову для полісистемних теорій (зокрема І. Евен-Зогара) боротьбу між літературними системами.

Ця «діалектика втілення» простежується не лише на рівні культурних взаємодій, але й у внутрішньому досвіді перекладача: «Акти перекладу розширюють наші можливості; ми починаємо втілювати альтернативні енергії та ресурси почуттів. Але ми також можемо бути підкорені й паралізовані тим, що ми внесли» [4, с. 315].

У цифровому контексті ця фаза набуває нового виміру. Процеси втілення (інкорпорації) можна простежити через цифровий корпусний аналіз, комп'ютерну семантику та постредагування машинного перекладу, які демонструють, як перекладені тексти «вбудовуються» у мовну екосистему через адаптацію на основі даних. Наприклад, алгоритми нейромовних моделей (наприклад, *OpenAI GPT, DeepL, Google NMT*) навчаються на великих корпусах перекладів, поступово втілюючи стилістичні та семантичні зразки різних мов. Водночас така алгоритмічна втіленість не позбавлена ризиків: вона може призводити до нормативізації перекладу, коли культурна «чужість» усувається задля статистичної узгодженості.

Завершальна фаза герменевтичного руху за Джорджем Стайнером – це компенсація, або втілення взаємності (*enactment of reciprocity*). Вона покликана

відновити рівновагу, порушену попередніми етапами перекладацького процесу – агресивним привласненням та інкорпорацією смислу тексту-оригіналу (*source text, ST)*. Подібно до того, як культура може втратити гармонію через надмірне засвоєння чужих смислів, перекладач ризикує виснажити власну творчу енергію, коли процес перекладу поглинає ресурси, призначені для оригінальної творчості.

Джордж Стайнер називає це явище «небезпечною неповнотою герменевтичного руху» [4, с. 316]. Вихід із цього стану полягає у свідомому акті відновлення балансу – етичному зворотному жесті, за допомогою якого перекладач компенсує асиметрію між оригіналом і перекладом. Саме цей рух, на думку Джорджа Стайнера, становить «суть професійної майстерності та моральної відповідальності перекладача».

Попередні фази залишають після себе «діалектично загадковий залишок» [4, с. 316]: хоча переклад завжди щось втрачає, він водночас збагачує оригінал, розкриваючи його нові потенціали. Момент, коли твір визнається гідним перекладу, вже свідчить про його піднесення у культурній ієрархії, перенесення у нову мовну систему лише поглиблює його семантичну ауру. Таким чином, оригінал вступає у взаємодію з власними перекладами (*target texts, TT*), які Джордж Стайнер метафорично називає «відлунням» і «дзеркалом» [4, с. 317]. Навіть частково адекватні версії, за його словами, посилюють життєздатність оригіналу, висвітлюючи його внутрішню складність і «непрозорі осередки геніальності».

Цей процес є енергетичною діалектикою – «відтоком» смислу з джерела і «припливом» у реципієнта, що змінює обох і порушує гармонію системи [4, с. 317–318]. Компенсація відновлює цей баланс через етичне визнання взаємності, коли переклад не лише отримує, а й повертає – у вигляді нових смислів, інтерпретацій і культурного резонансу. Якщо переклад поступається оригіналу, він водночас підкреслює його чесноти; якщо ж перевершує, він демонструє прихований потенціал тексту-джерела. Саме у цій взаємній циркуляції смислу Джордж Стайнер убачає справжній сенс перекладацької вірності – морально збалансовану герменевтику довіри [4, с. 319].

У цифрову добу поняття відшкодування (компенсації) набуває нового змісту у межах цифрових студій перекладу. Алгоритми нейромашинного перекладу, процеси постредагування та інтерактивні середовища перекладу (наприклад, *Trados Studio, DeepL Write*, системи на базі *OpenAI GPT*) реалізують форму технічної взаємності: перекладач не лише використовує результати автоматичного перекладу, а й збагачує систему, надаючи їй зворотний зв’язок, виправлення та аналітичні дані. У цьому сенсі компенсація постає як цифровий діалог між людиною та алгоритмом, у якому обидві сторони змінюються: технологія вдосконалюється завдяки людським інтервенціям, а перекладач розширює власну чутливість до міжмовних і міжкультурних закономірностей.

Водночас така цифрова взаємність породжує низку етичних викликів. Надмірна залежність від алгоритмів може створити нову форму асиметрії, коли

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 11(57) 2025

людська інтерпретація підпорядковується машинній ефективності, а перекладацький акт редукується до технічної оптимізації. Справжня компенсація у цифровому перекладі, отже, полягає не лише у вдосконаленні алгоритмів, а у збереженні етичної рівноваги між людським розумінням і штучним інтелектом. Саме цей баланс визначає сучасну форму герменевтики довіри, у якій відповідальність розподіляється між текстом, перекладачем і технологією – як між взаємозалежними агентами єдиного семіотичного процесу.

У заключній частині свого аналізу герменевтичного руху Джордж Стайнер переходить від теоретичних положень до конкретних прикладів художнього перекладу. Особливу увагу він приділяє співпраці Джин Старр Унтермаєр із Германом Брохом над англійським перекладом роману *Der Tod des Vergil* (Смерть Вергілія). На думку Стайнера [4, с. 337], цей переклад є настільки глибоким актом інтерпретації, що «в багатьох аспектах стає незамінним для оригіналу».

Такий тип тексту Стайнер визначає як «інтерлінійний» – форму метасинтаксису, у якій англійська мова настільки щільно наслідує німецьку, що утворюється майже єдиний ідіолект [4, с. 338]. Подібно, у перекладах Гельдерліна з Піндара та Софокла Стайнер високо цінує саме «словесну інтерлінійність», яка функціонує як проміжна зона між античністю та модерністю, між грецькою й німецькою мовами [4, с. 341].

Таким чином, Джордж Стайнер дистанціюється від традиційної критики дослівного перекладу, пропонуючи розглядати слово не як механічну одиницю передачі значення, а як органічний смисловий центр, який можна «розкрити», щоб виявити його внутрішню єдність і онтологічну глибину» [4, с. 347]. У цьому сенсі переклад – не просто відтворення, а співбуття мов, акт герменевтичного резонансу, що поєднує семіотичні, етичні та навіть технологічні виміри.

Для Джорджа Стайнера справжнє розуміння і, відповідно, автентичний переклад виникають у момент взаємного розчинення мов, коли межа між ними стає проникною. Ключовим чинником цього процесу є вихід перекладача за межі власного «я» – готовність до самотрансформації через зустріч з Іншим.

Парадоксально, але Джордж Стайнер вважає дистанцію між перекладачем і культурою оригіналу не обмеженням, а перевагою. Саме віддаленість дає змогу уникнути «комплікацій безпосереднього контакту» [4, с. 379–380] і відкриває простір для більш вільної, інтерпретативної роботи.

Таким чином, у центрі його філософії перекладу постає діалектичне співвідношення близькості та відмінності: «Відносини перекладача з тим, що є «близьким», за своєю природою неоднозначні та діалектичні. Визначальна умова полягає водночас у вибірковій спорідненості та опірній відмінності» [4, с. 381].

Проблема відмінності, що згодом стане ключовою для деконструктивізму Жака Дерріди, у Стайнера проявляється у двох взаємопов’язаних площинах: перекладач сприймає чужу мову інакше, ніж рідну, відчуваючи її як матеріальну опірність, а також кожна мовна пара – вихідна (*source*) і цільова (*target*) –

створює унікальну динаміку відмінності, яка впливає не лише на текст, а й на культурну систему загалом.

Цей досвід «опірної різниці» (*resistant difference*) може зробити текст непроникним, але саме в ньому Джордж Стайнер вбачає передумову глибшого розуміння. Подолання цієї непроникності можливе через «вибіркову спорідненість» (*elective affinity*) [4, с. 398] – стан духовного тяжіння, коли перекладач впізнає себе в іншому, відчуває із ним метафізичну спорідненість.

Коли опір і спорідненість співіснують, між ними виникає діалектична напруга, яка водночас відштовхує і притягує перекладача. Саме з цієї невирішеної напруги, з «тертя» між мовами, народжується великий переклад.

Парадоксально, але саме тому, за Джорджем Стайнером, переклад між далекими мовами та культурами є «тривіальним» [4, с. 413]: у ньому бракує тієї внутрішньої діалектичної взаємодії, що надає перекладові глибини й живої напруги.

Популярність праці Джорджа Стайнера *After Babel* можна оцінити хоча б за тим, що вона продовжує перевидаватися понад три десятиліття після першої публікації. Ця монументальна праця, відзначена енциклопедичною широтою літературних і філософських посилань, для багатьох читачів стала входом у сучасну теорію перекладу. Хоча сьогодні *After Babel* частково відійшла на периферію академічного дискурсу, її вплив простежується в працях Антуана Бермана та Лоуренса Венуті, які, подібно до Стайнера, підкреслюють значущість вторгнення чужого елементу у цільову культуру. У їхніх підходах відлунюють стайнерівські поняття «опірної відмінності» та «вибіркової спорідненості», що відповідають діалектичній взаємодії форенізаційної та доместикаційної стратегій у Венуті.

Разом із тим, *After Babel* є безперечно продуктом свого часу. Часті посилання Стайнера на генеративно-трансформаційну граматику Н. Хомського як на підґрунтя універсалістської теорії мови нині сприймаються як історичний етап у розвитку лінгвістики. Не менш критично оцінюється й гендерно асиметрична мова дослідження. Зокрема, Шеррі Саймон (1996) [2] та Лорен Чемберлен (1988/2004) [1] зауважують, що метафори Стайнера, зокрема «еротичне володіння» і «проникнення», відтворюють патріархальні моделі мислення та пов’язані з *Anthropologie structurale* Клода Леві-Строса, де соціальні структури тлумачаться через обмін словами, жінками й матеріальними благами [4, с. 319].

Попри цю критику, внесок Стайнера залишається фундаментальним для філософії мови та герменевтики перекладу. Його модель чотириступеневого герменевтичного руху – довіра, агресія, інкорпорація, компенсація – створила інтелектуальний ґрунт для подальших філософських і культурологічних осмислень перекладацького досвіду.

У світлі цифрових студій перекладу та обчислювальної герменевтики ідеї Джорджа Стайнера набувають нового прочитання. Сучасні системи перекладу на базі штучного інтелекту, що функціонують за принципом великих мовних

моделей, відтворюють процес взаємодії між опором (алгоритмічними обмеженнями) та спорідненістю (адаптивним навчанням). Машинні переклади, навчання яких відбувається на величезних багатомовних корпусах, демонструють ту саму діалектику: прагнення до смислової близькості супроводжується неминучою чужістю – статистичною, культурною та когнітивною.

У цьому контексті досвід іншості перекладача чи здобувача вищої освіти переноситься у цифрову площину – між людиною та алгоритмом. Як і в Джорджа Стайнера, істинне розуміння виникає не в злитті, а в напрузі між різними системами мислення, що в сучасному перекладі проявляється вже не лише між мовами, а й між формами інтелекту – людським і машинним.

Висновок. Проведений аналіз свідчить, що стайнерівська концепція перекладу зберігає свою філософську та практичну значущість навіть у цифрову добу. Розглянуті стадії перекладацького процесу – довіра, агресія, інкорпорація та компенсація – знаходять нові прояви через взаємодію людини з алгоритмічними системами та цифровими інструментами, зокрема у вищих навчальних закладах.

Перш за все, аналіз показує, що стайнерівська концепція перекладу залишається актуальною і в цифрову добу. Її основні положення – інвестиція довіри, опір і спорідненість, інкорпорація та компенсація – успішно трансформуються у контексті взаємодії людини з алгоритмічними системами. Переклад уже не обмежується відтворенням тексту іншою мовою, він постає як динамічний процес смислотворення, у якому беруть участь перекладач, текст і цифрові інструменти.

По-друге, цифрові технології створюють нові виміри цих стайнерівських стадій. Так, алгоритми машинного перекладу, системи обробки природної мови та платформи для постредагування текстів дозволяють «агресивно» проникати у структуру тексту, інкорпорувати стилістичні та семантичні патерни, а також здійснювати форму компенсації через зворотний зв’язок та навчання моделей. Ця цифрова взаємність формує колективний і відкритий простір інтерпретації, де процес перекладу стає спільною діяльністю людини та машини.

Третій аспект висновку стосується етичних викликів і можливостей. Як і у класичній моделі Джорджа Стайнера, напруга між опором і спорідненістю зберігає свою центральну роль: алгоритми можуть знеособлювати текст, усуваючи культурну «чужість», тоді як перекладач має завдання зберегти баланс між точністю та міжкультурною чутливістю. В освітньому контексті це відкриває нові можливості для формування критичного мислення та цифрової грамотності здобувачів вищої осіти, які навчаються працювати з AI-системами та оцінювати їхній внесок у процес перекладу.

Четвертий момент стосується освітніх практик у закладах вищої освіти. Використання цифрових інструментів перекладу може слугувати платформою для практичного застосування стайнерівських принципів: здобувачі вищої освіти отримують досвід «іншості», навчаються балансувати між опором і споріднe-

ністю та розвивають здатність до етичної взаємодії з технологіями. Це відкриває перспективу для інтеграції герменевтичного та цифрового підходів в освітні курси перекладу та міжкультурної комунікації.

Отже, поєднання класичної теорії Джорджа Стайнера і сучасних цифрових практик перекладу демонструє, що великий переклад виникає з невирішеної напруги між людським і машинним, між близькістю та відмінністю, між текстом і технологією. Ця напруга, перенесена у цифрову площину, робить переклад не лише технічною операцією, а складною міжсистемною подією, яка збагачує як перекладача, так і освітнє середовище. Таким чином, стайнерівська філософія перекладу отримує друге життя у цифрову епоху, особливо в освітніх закладах, де формуються нові компетенції міжкультурного розуміння та цифрової герменевтики.

Перспективи подальшого вивчення. У подальших дослідженнях передбачається поглиблений аналіз впливу цифрових технологій на процес вивчення перекладу, зокрема взаємодії здобувачів вищої освіти та педагогів з алгоритмічними агентами. Також актуальним є вивчення способів інтеграції цифрових герменевтичних платформ, колаборативних інструментів та штучного інтелекту для підвищення міжкультурних та аналітичних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Література:

1. Chamberlain L. Gender and the metaphorics of translation. The Translation Studies Reader/ ed. by L. Venuti. 2nd ed. London: Routledge, 2004. P. 306–321.

2. Simon S. Gender in Translation: Cultural Identity and the Politics of Transmission / S. Simon. London; New York: Routledge, 1996. 196 p.

3. Steiner E., Ramm W. On theme as a grammatical notion in German. Functions of Language. 1995. Vol. 2, No. 1. P. 57–93.

4. Steiner G. After Babel: Aspects of Language and Translation. 3rd ed. London; Oxford; New York: Oxford University Press, 1998. 507 p.

5. Steiner T. (ed.) English Translation Theory: 1650–1800. Assen; Amsterdam: Van Gorcum, 1975. 312 p.

References:

1. Chamberlain, L. (1988/2004) ‘Gender and the metaphorics of translation’, in L. Venuti (ed.) (2004), pp. 306–21.

2. Simon, S. (1996) Gender in Translation: Cultural Identity and the Politics of Transmission, London and New York: Routledge.

3. Steiner, E. and W. Ramm (1995) ‘On theme as a grammatical notion in German’, Functions of Language 2.1: 57–93.

4. Steiner, G. (1975, 3rd edition 1998) After Babel: Aspects of Language and Translation, London, Oxford and New York: Oxford University Press.

5. Steiner, T. (ed.) (1975) English Translation Theory: 1650–1800, Assen and Amsterdam: van Gorcum.

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 11(57) 2025

Формат 60х90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:
Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія *ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.*